

Capella de Sant Andreu

La Pobla de Claramunt

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Turó de sant Andreu
Emplaçament Al cim del turó de Sant Andreu
Alçada: 341

Coordenades:

Latitud: 41.55059
Longitud: 1.67267
UTM Est (X): 389302
UTM Nord (Y): 4600731

Classificació

Número de fitxa 08165-10
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Romànic Barroc Popular
Segle XIII-XVII
Any 1266
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: El jaciment està totalment desprotegit i les tasques agrícoles l'han anat afectant al llarg dels anys.
Protecció Inexistent
Número inventari CA7594
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08164A008001200000AB
Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa: ds., 01/06/2019 - 02:00

Descripció

Al cim del turó de Sant Andreu, el qual es localitza a l'extrem sud de la Poble de Claramunt i a la part alta del barri de les Figueres, s'emplaçava des d'un moment indeterminat de l'edat mitjana anterior a l'any 1266 una capella sota el patronatge de sant Andreu avui totalment enrunada, i de la que només en resten els fonaments i algun tram de paret amb una certa alçada no superior als dos metres. Per la planta, es dedueix que es tractaria d'una típica capella romànica d'una sola nau amb absis semicircular orientat cap a l'est. Les seves mides aproximades serien de 12'5 m de llarg per uns 5 metres d'amplada, mentre que el diàmetre de l'absis rondaria els 2 m.

Pel que fa a la seva necròpolis o sagrera, avui també aparentment perduda (encara que és molt probable que quedin forces restes al subsol) constava de tombes amb diverses orientacions, algunes fetes amb caixes de lloses, encara parcialment visibles com a mínim fins mitjan segle XX. Actualment, la part alta del turó està abancalada per al cultiu, fet que amb tota seguretat ha afectat bona part de la necròpolis i dels voltants del jaciment.

Observacions:

Aquest jaciment arqueològic conformat per la capella i la seva necròpoli apareix denominat a l'Inventari del Patrimoni Arqueològic a com a "Turó de Sant Andreu". Atès que al mateix turó hi ha altres jaciments arqueològics (que es descriuen en altres fitxes), per tal d'evitar confusions en aquest Mapa s'ha optat per identificar i denominar el lloc més específicament com a "Capella de Sant Andreu".

IMATGE 1: Vista aèria del cim del Turó de Sant Andreu, on s'emplaçava la capella homònima. Foto de Pere Bosch Ferran (1925-26) (Arxiu Fotogràfic Municipal de la Poble de Claramunt).

IMATGE 2: La capella de Sant Andreu enrunada; al fons, el castell de Claramunt. Foto de Pere Bosch Ferran (1925-26) (Arxiu Fotogràfic Municipal de la Poble de Claramunt).

Història

La primera referència documental conservada i coneguda entorn d'aquesta capella correspon a l'any 1266, mentre que l'any 1267 el vescomte Ramon Folc V de Cardona concedeix a Pere de Claramunt varis masos situats dins el terme de Claramunt, entre ells el mas anomenat de Sant Andreu, amb tota probabilitat relacionat i físicament molt pròxim a la capella, però avui desaparegut.

La capella de Sant Andreu rebia les rendes de les terres dels voltants, que li permetien mantenir l'oli per la llàntia i el culte. Quan l'any 1463 l'església parroquial, ubicada al castell, fou parcialment enderrocada a causa de la guerra civil de Joan II, es va començar a enterrar al voltant de la capella de Sant Andreu, però aquesta situació provisional de sagrera de la parròquia durà poc temps, ja que a partir de 1485 es va reservar aquest lloc per enterrar-hi condemnats, forasters, viatgers que trobaven la mort al seu pas per la Poble, empestats i pobres. Molt probablement aquest caràcter de marginalitat va propiciar que no fossin molts els recursos disponibles per al seu manteniment, i durant el segle XVIII l'estructura es trobava ja en molt mal estat. El 28 de setembre de 1710 s'hi va practicar l'últim enterrament, i el 1772 un decret de visita va prohibir la celebració de culte fins que la capella no fos restaurada, fet que sembla ser que ja no es produí i l'edifici quedà definitivament abandonat. Uns pocs anys més tard, el 1793, el seu retaule barroc dedicat a Sant Andreu es va traslladar a l'església parroquial de Santa Maria. Mai passà de ser una capella rural, potser vinculada a algun mas de l'entorn, tot i que en aquest i molts altres aspectes la documentació entorn aquesta capella és escassa. Durant 1925-26, les fotografies fetes pel rector de la Poble de Claramunt, Pere Bosch Ferran, mostren l'estat d'arrasament de l'edifici religiós.

Segons Miquel Brasó, en aquesta capella hi havia la costum de celebrar una missa cantada i Vespres el dia

de Tots Sants i el dia 30 de novembre, dia de Sant Andreu; per a aquestes dues celebracions es pujava a la capella en processó des del poble.

Alguns materials arqueològics provinents del lloc i recollits superficialment es troben actualment dipositats al Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia amb el n. de registre 4854.

Bibliografia

- ALMAGRO BOSCH, Martín et alii (1945): Carta Arqueológica de España, ed. Centro Superior de Investigaciones Científicas, Barcelona, p. 114.
 - BORRÀS I QUADRES, Antoni (1956): "VII Reunión de la Comisaria Provincial de Excavaciones Arqueológicas de Barcelona", Informes y Memorias, 32, p. 167-169.
 - BRASÓ VAQUÉS, Miquel (1964): Claramunt, Monografies del Club Excursionista de Gràcia, Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 49-50.
 - JUNYENT MAYDEU, Francesc; MAZCUÑÁN BOIX, Alexandre (1984): "Sant Andreu", Catalunya Romànica XIX. El Penedès, l'Anoia, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 466.
 - RIBA GABARRÓ, Josep (19892ed): La Pobla de Claramunt. Evolució econòmico-social d'un municipi de la comarca d'Igualada, Rafael Dalmau Editor/ Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona, p. 215-216
 - ÁLVAREZ MÁRQUEZ, M. del Carmen (1990): La Baronia de la Conca d'Òdena, ed. Fundació Noguera, Barcelona, 220-221.
 - SALES CARBONELL, Jordina (1993-94): "Tombes i Necròpolis Isolades a la Comarca de l'Anoia", Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia, 14-15, ed. Departament d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona, p. 325.
 - RIBA GABARRÓ, Josep (1997b): "Addicions toponímiques de la Pobla de Claramunt i del seu terme", Miscellanea Aqualatensia, 8, p. 425.
- <http://invarque.cultura.gencat.cat/Fitxa?index=6&consulta=MCU2KzA4MTY1M...>

image not found or type unknown

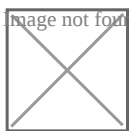

image not found or type unknown

